

Deal), що дозволяє залучати інвестиції для розвитку «зелених» технологій і сталого бізнесу.

Ці ініціативи сприяють розвитку екологічно відповідального бізнесу та формуванню сталого економічного середовища в Україні.

Список використаної літератури

1. Запровадження звітності зі сталого розвитку в Україні та директиви Європейського Союзу / Аналітика / Адвокатське об'єднання AZONES. *Адвокатське об'єднання AZONES.* URL: <https://azones.law/analytics/zaprovadzhennya-zvitnosti-zi-stalogo-rozvytku-v-ukrayini-ta-dyrektyvy-evropejskogo-soyuzu/> (дата звернення: 31.03.2025).

2. Примаченко О., Романенко М. Звітність зі сталого розвитку у забезпеченні корпоративної соціальної відповідальності вітчизняних підприємств. *Економіка та суспільство.* 2024. № 64. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-146> (дата звернення: 31.03.2025).

3. Яструбський М. Я., Чжен С. Тенденції розвитку звітності підприємств: національні вимоги та зарубіжний досвід. *Київський економічний науковий журнал.* 2023. № 2. С. 69–75. URL: <https://doi.org/10.32782/2786-765x/2023-2-9> (дата звернення: 31.03.2025).

*Губарик О.М., к.е.н., доцент
в.о. завідувача кафедри обліку, оподаткування
та управління фінансово-економічною безпекою
Палій О.О. здобувачка вищої освіти
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
o.gu@ukr.net*

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ В АГРАРНОМУ БІЗНЕСІ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Аграрний сектор є однією з ключових галузей економіки України, забезпечуючи значну частину ВВП, експорту та робочих місць. Завдяки

родючим ґрунтам і сприятливому клімату країна посідає провідні позиції на світовому ринку зернових, олійних культур і продукції тваринництва [2].

Зовнішньоекономічна діяльність (ЗЕД) відіграє стратегічну роль для аграрних підприємств, відкриваючи нові ринки і сприяючи залученню інвестицій. Водночас ЗЕД супроводжується викликами, такими як валютні ризики та складність митного оформлення. ЗЕД дозволяє аграрним підприємствам розширювати ринки збуту, зменшуючи залежність від внутрішнього попиту (до прикладу, Україна експортує зернові до країн ЄС, Азії та Африки, що забезпечує стабільний дохід [4]); залучати іноземні інвестиції та технології, що підвищують продуктивність і якість продукції; впроваджувати міжнародні стандарти (ISO, HACCP), що посилюють конкурентоспроможність на глобальному ринку.

Проте, варто зазначити, що ЗЕД ускладнює облік через необхідність ведення документації в різних валютах, оформлення митних декларацій, сертифікації та контролю за відповідністю міжнародним нормам. Помилки в обліку можуть призвести до штрафів, втрати контрактів або репутаційних ризиків [1]. Автоматизація обліку в аграрному бізнесі вирішує низку завдань, пов'язаних із ЗЕД, а саме: мінімізує помилки (автоматизовані системи виключають неточності в розрахунках); спрощує документообіг (програми автоматично формують експортні контракти, митні декларації, податкові накладні [5]); підвищує прозорість фінансових потоків (аналітичні інструменти дозволяють відстежувати доходи, витрати та заборгованості в реальному часі); оптимізує логістику (системи обліку допомагають контролювати витрати на транспортування, зберігання та перевантаження); пришвидшує ухвалення рішень (доступ до актуальних даних і прогнозів сприяє оперативному реагуванню на ринкові зміни [3]). Автоматизація також забезпечує інтеграцію з державними системами, такими як Державна податкова служба чи митні органи, що спрощує подання звітності та дотримання законодавчих вимог.

Для оцінки ефективності автоматизації аграрного бізнесу у сфері ЗЕД проведемо аналіз трьох програмних рішень – BAS АГРО ERP, GES: Зерно КОПП та М.Е.Дос – і визначимо їхні сильні сторони.

BAS АГРО ERP – це комплексна система для управління аграрним бізнесом, що охоплює всі етапи виробництва, фінансового обліку та ЗЕД. Вона підходить для великих агрохолдингів із розвиненою експортною діяльністю. Функціональні можливості програми включають: облік контрактів у різних валютах із автоматичним перерахунком курсових різниць; інтеграцію з банківськими системами для швидких валютних операцій; формування експортних контрактів і контроль виконання договірних зобов'язань; взаємодію з митними системами для підготовки звітності та декларацій; облік посівних площ, урожайності, витрат на добрива, насіння та техніку; аналіз фінансових потоків і прогнозування доходів; контроль логістики та складських операцій, що знижує витрати на транспортування [1].

GES: Зерно КОПП – спеціалізована система для підприємств, що займаються вирощуванням, зберіганням і експортом зернових культур. Вона орієнтована на зернотрейдерів і елеваторні компанії, які працюють на міжнародних ринках. Функціональні можливості програми включають: автоматизоване відстеження руху зерна від збору до відвантаження; інтеграцію з лабораторіями для контролю якості продукції (вологість, чистота); облік залишків на елеваторах і контроль партій; формування експортних контрактів і супровідних документів (сертифікати, декларації); облік витрат на міжнародну логістику, включаючи портові операції; ведення операцій у різних валютах і контроль заборгованостей контрагентів; формування звітності про фінансові результати експорту [5].

М.Е.Дос – програмний комплекс для електронного документообігу, що використовується для подання фінансової, податкової та митної звітності. Хоча це не повноцінна ERP-система, М.Е.Дос ефективно інтегрується з іншими бухгалтерськими рішеннями та має ряд функціональних можливостей, а саме: автоматичне формування податкових накладних і розрахунків коригування;

облік ПДВ при експорті та митних зборів; підготовка та подання електронних митних декларацій; інтеграція з Державною податковою службою для швидкого документообігу; обмін первинними документами з контрагентами через електронний підпис; формування звітності для міжнародних операцій із захистом даних [3].

Отже, для комплексного управління аграрним бізнесом у сфері ЗЕД підприємство може комбінувати ці програми, використовуючи BAS АГРО ERP для забезпечення повноцінного управління виробництвом, фінансами та експортними операціями; GES: Зерно КОРП для оптимізації обліку і логістики; М.Е.Дос для спрощення звітності і документообігу. Комбіноване використання надасть змогу підприємствам адаптуватися до специфічних потреб, таких як облік у різних валютах, контроль якості чи митне оформлення.

Список використаних джерел

1. Електронний документообіг у бізнесі: *Навчальний посібник* / І.П. Мельник. – Львів: Видавництво ЛНУ, 2024. – 180 с.
2. Автоматизація бізнес-процесів в аграрному секторі: *Практичний посібник* / Л.М. Сидоренко. – К.: Видавництво «Ліра-К», 2023. – 250 с.
3. Економіка аграрного сектору: *Підручник* / За ред. І.В. Кравчука. – К.: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2023. – 480 с.
4. Електронний документообіг у бізнесі: *Навчальний посібник* / І.П. Мельник. – Львів: Видавництво ЛНУ, 2024. – 180 с.
5. Зовнішньоекономічна діяльність аграрних підприємств: *Навчальний посібник* / О.П. Власенко. – Х.: Фактор, 2024. – 320 с.
6. Технології управління зерновим бізнесом: *Монографія* / Т.В. Остапенко. – Одеса: Видавництво «Пріоритет», 2022. – 200 с.